പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 024

ശേഷ ഉവാച.

ശത്രുഘ്നസ്തു ക്രുധാവിഷ്ടോ ദംതാന്ദംതൈർവിനിഷ്പിഷൻ .

ഹസ്തൗ ധുന്വംല്ലേലിഹാനമധരം ജിഹ്വയാ സകൃത് 1.

പുനഃ പുനസ്താൻപപ്രച്ഛ കേനാശ്വോ നീയതേ മമ .

പ്രതാപാഗ്ര്യഃ കേന ജിതഃ സർവശൂരശിരോമണിഃ 2.

സേവകാസ്തേ തദാ പ്രോചുർദമനോനാമ ശത്രുഹൻ .

സുബാഹുജഃ പ്രതാപാഗ്ര്യം ജിതവാൻഹയമാഹരത് 3.

ഇതി ശ്രുത്വാ ഹയം നീതം ദമനേന സ്വവൈരിണാ .

ആജഗാമ സ വേഗേന യത്രാഭൂദ്രണമംഡലമ് 4.

തത്രാപശ്യത്സ ശത്രുഘ്നോ ഗജാന്ദീർണകപോലകാൻ .

പർവതാനിവ രക്തോദേ മജ്ജമാനാന്മദോദ്ധതാൻ 5.

ഹയാസ്തത്ര നിജാരോഹകർതൃഭിഃ സഹിതാഃ ക്ഷതാഃ .

മൃതാ വീരേണ ദദൃശേ ശത്രുഘ്നേന സുകോപിനാ 6.

നരാന്രഥാൻഗജാൻഭഗ്നാന്വീക്ഷമാണഃ സ ശത്രുഹാ .

അതീവ ചുക്രുധേ യദ്വത്പ്രലയേ പ്രലയാർണവഃ 7.

പുരതോ ദമനം വീക്ഷ്യ ഹയനേതാരമുദ്ഭടമ് .

പ്രതാപാഗ്ര്യസ്യ ജേതാരം തൃണീകൃത്യ നിജം ബലമ് 8.

തദാ രാജാ പ്രത്യുവാച യോധാൻകോപാകുലേക്ഷണഃ .

കോഽസൗ ദമന ജേതാഽത്ര സർവശസ്ത്രാസ്ത്രധാരകഃ 9.

യോ വൈ രാജസുതം വീരം രണകർമവിശാരദമ് .

ജേഷ്യത്യസ്ത്രേണ നിർഭീതഃ സജ്ജീഭൂതോ ഭവത്വയമ് 10.

ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ പുഷ്കലഃ പരവീരഹാ .

ദമനം ജേതുമുദ്യുക്തോ ജഗാദ വചനം ത്വിദമ് 11.

സ്വാമിൻക്വായം ദമനകഃ ക്വ തേഽപരിമിതം ബലമ് .

ജേഷ്യേഽഹം ത്വത്പ്രതാപേന ഗച്ഛാമ്യേഷ മഹാമതേ 12.

സേവകേ മയി യുദ്ധായ സ്ഥിതേ കൈർനീയതേ ഹയഃ .

രഘുനാഥപ്രതാപോഽയം സർവം കൃത്യം കരിഷ്യതി 13.

സ്വാമിഞ്ഛൃണു പ്രതിജ്ഞാം മേ തവ മോദപ്രദായിനീമ് .

വിജേഷ്യേ ദമനം യുദ്ധേ രണകർമവിചക്ഷണമ് 14.

രാമചംദ്രപദാംഭോജമധ്വാസ്വാദവിയോഗിനാമ് .

യദഘം തു ഭവേത്തന്മേ ദമനം ന ജയേയദി 15.

പുത്രോ യോ മാതൃപാദാന്യത്തീർഥം മത്വാ തയാ സഹ .

വിരുദ്ധ്യേത്തത്തമോ മഹ്യം ന ജയേദമനം യദി 16.

അദ്യ മദ്ബാണനിർഭിന്ന മഹോരസ്കോ നൃപാംഗജഃ .

അലംകരോതു പ്രധനേ ഭൂതലം ശയനേന ഹി 17.

ശേഷ ഉവാച.

ഇതി പ്രതിജ്ഞാമാകർണ്യ പുഷ്കലസ്യ രഘൂദ്വഹഃ .

ജഹർഷ ചിത്തേ തേജസ്വീ നിദിദേശ രണം പ്രതി 18.

ആജ്ഞപ്തോഽസൗ യയൗ സൈന്യൈർബഹുഭിഃ പരിവാരിതഃ .

യത്രാസ്തേ ദമനോ രാജപുത്രഃ ശൂരകുലോദ്ഭവഃ 19.

ദമനോഽപി തമാജ്ഞായ ഹ്യാഗതം രണമംഡലേ .

പ്രത്യുജ്ജഗാമ വീരാഗ്ര്യഃ സ്വസൈന്യപരിവാരിതഃ 20.

അന്യോന്യം തൗ സംമിലിതൗ രഥസ്ഥൗ രഥശോഭിനൗ .
സമരേ ശക്രദൈത്യൗ കിം യുദ്ധാർഥം രണമാഗതൗ 21.
ഉവാച പുഷ്കലസ്തം വൈ രാജപുത്രം മഹാബലമ് .
രാജപുത്ര ദമനക മാം ജാനീഹി സമാഗതമ് 22.
സ പ്രതിജ്ഞം തു യുദ്ധായ ഭരതാത്മജമുദ്ഭടമ് .
പുഷ്കലേന സ്വനാമ്നാ ച ലക്ഷിതം വിദ്ധിസത്തമ 23.
രഘുനാഥപദാംഭോജ നിത്യസേവാമധുവ്രതമ് .
ത്വാം ജേഷ്യേ ശസ്ത്രസംഘേനസജ്ജീഭവ മഹാമതേ 24.
ഇതി വാക്യം സമാകർണ്യ ദമനഃ പരവീരഹാ .
പ്രത്യുവാച ഹസന്വാഗ്മീ നിർഭയോദ്ദൃഷ്ടവിക്രമഃ 25.
സുബാഹുപുത്രം ദമനം പിതൃഭക്തി ഹൃതാഘകമ് .
വിദ്ധി മാമശ്വനേതാരം ശത്രുഘ്നസ്യ മഹീപതേഃ 26.
ജയോ ദൈവവിസൃഷ്ടോഽയം യസ്യ ചാലംകരിഷ്യതി .
സ പ്രാപ്നോതി നിരീക്ഷസ്വ ബലം മേ രണമൂർധനി 27.
ഇത്യുക്ത്വാ സ ശരം ചാപം വിധായാകർണപൂരിതമ് .
മുമോച ബാണാന്നിശിതാന്വൈരിപ്രാണാപഹാരിണഃ 28.
തേ ബാണാസ്ത്വാവിലീഭൂതാശ്ഛാദയാമാസുരംബരമ് .
സൂര്യഭാനുപ്രഭാ യത്ര ബാണച്ഛായാനിവാരിതാ 29.
ഗജാനാം കടഭിത്ത്യോഘേ ലഗ്നാ സായകസംതതിഃ .
അലംകരോതി ധാതൂനാം രാഗാ ഇവ വിചിത്രിതാഃ 30.
പതിതാസ്തത്ര ദൃശ്യംതേ നരാ വാഹാ ഗജാ രഥാഃ .
ശരവ്രാതേന നൃപതേഃ സുതേന പരിതാഡിതാഃ 31.
തദ്വിക്രാംതം സമാലോക്യ പുഷ്കലഃ പരവീരഹാ .
ശരാണാം ഛായയാ വ്യാപ്തം രണമംഡലമീക്ഷ്യ ച 32.
ശരാസനേ സമാധത്ത ബാണം വഹ്ന്യഭിമംത്രിതമ് .
ആചമ്യ സമ്യഗ്വിധിവന്മോചയാമാസ സായകമ് 33.

തതോഽഗ്നിപ്രാദുരഭവത്തത്ര സംഗ്രാമമൂർധനി .

ജ്വാലാഭിർവിലിഹന്വ്യോമ പ്രലയാഗ്നിരിവോത്ഥിതഃ 34.

തതോഽസ്യ സൈന്യം നിർദഗ്ധം ത്രാസം പ്രാപ്തം രണാംഗണേ .

പലായനപരം ജാതം വഹ്നിജ്വാലാഭിപീഡിതമ് 35.

ഛത്രാണി തു പ്രദഗ്ധാനി ചംദ്രാകാരാണി ധന്വിനാമ് .

ദൃശ്യംതേ ജാതരൂപാഭ കാംതിധാരീണി തത്ര ഹ 36.

ഹയാ ദഗ്ധാഃ പലായംതേ കേസരേഷു ച വൈരിണാമ് .

രഥാ അപി ഗതാ ദാഹം സുകൂബരസമന്വിതാഃ 37.

മണിമാണിക്യരത്നാനി വഹംതഃ കരഭാസ്തതഃ .

പലായംതേ ദഹനഭൂ ജ്വാലാമാലാഭിപീഡിതാഃ 38.

കുത്രചിദ്ദംതിനോ നഷ്ടാഃ കുത്രചിദ്ധയസാദിനഃ .

കുത്രചിത്പത്തയോ നഷ്ടാ വഹ്നിദഗ്ധകലേവരാഃ 39.

ശരാഃ സർവേ നൃപസുതപ്രമുക്താഃ പ്രലയം ഗതാഃ .

ആശുശുക്ഷണികീലാഭിർഭസ്മീഭൂതാഃ സമംതതഃ 40.

തദാ സ്വസൈന്യേ ദഗ്ധേ ച ദമനോ രോഷപൂരിതഃ .

സർവാസ്ത്രവിത്തച്ഛാംത്യർഥം വാരുണാസ്ത്രമഥാ ദദേ 41.

വാരുണം വഹ്നിശാംത്യർഥം മുക്തം തേന മഹീഭൃതാ .

ആപ്ലാവയദ്ബലം തസ്യ രഥവാജിസമാകുലമ് 42.

രഥാ വിപ്ലാവിതാസ്തോയേ ദൃശ്യംതേ പരിപംഥിനാമ് .

ഗജാശ്ചാപി പരിപ്ലുഷ്ടാഃ സ്വീയാഃ ശാംതിമുപാഗതാഃ 43.

വഹ്നിശ്ച ശാംതിമഗമദഗ്ന്യസ്ത്ര പരിമോചിതഃ .

ശാംതിമാപ ബലം സ്വീയം വഹ്നിജ്വാലാഭിപീഡിതമ് 44.

കംപിതാഃ ശീതതോയേന സീത്കുർവംതി ച വൈരിണഃ .

കരകാവൃഷ്ടിഭിഃ ക്ഷിപ്താ വായുനാ ച പ്രപീഡിതാഃ 45.

തദാ സ്വബലമാലോക്യ തോയപൂരേണ പീഡിതമ് .

കംപിതം ക്ഷുഭിതം നഷ്ടം വാരുണേന വിനിർഹൃതമ് 46.

തദാതികോപതാമ്രാക്ഷഃ പുഷ്കലോ ഭരതാത്മജഃ .
വായവ്യാസ്ത്രം സമാധത്ത ധനുഷ്യേകം മഹാശരമ് 47.
തതോ വായുർമഹാനാസീദ്വായവ്യാസ്ത്രപ്രചോദിതഃ .
നാശയാമാസ വേഗേന ഘനാനീകമുപസ്ഥിതമ് 48.
വായുനാ സ്ഫാലിതാ നാഗാഃ പരസ്പരസമാഹതാഃ .
അശ്വാശ്ച സംഹതാന്യോന്യം സ്വസ്വാരോഹസമന്വിതാഃ 49.
നരാഃ പ്രഭംജനോദ്ധൂതാ മുക്തകേശാ നിരോജസഃ .
പതംതോഽത്ര സമീക്ഷ്യംതേ വേതാലാ ഇവ ഭൂഗതാഃ 50.
വായുനാ സ്വബലം സർവം പരിഭൂതം വിലോക്യ സഃ .
രാജപുത്രഃ പർവതാസ്ത്രം ധനുഷ്യേവം സമാദധേ 51.
തദാ തു പർവതാഃ പേതുർമസ്തകോപരി യുധ്യതാമ് .
വായുഃ സംച്ഛാദിതസ്തൈസ്തു ന പ്രചക്രാമ കുത്രചിത് 52.
പുഷ്കലോ വജ്രസംജ്ഞം തു സമാധത്ത ശരാസനേ .
വജ്രേണ കൃത്താസ്തേ സർവേ ജാതാശ്ച തിലശഃ ക്ഷണാത് 53.
വജ്രം നഗാന്നജഃ ശേഷാൻകൃത്വാ ബാണാഭിമംത്രിതമ് .
രാജപുത്രോരസി പ്രോച്ചൈഃ പപാത സ്വനവദ്ഭൃശമ് 54.
സത്വാകുലിതചേതസ്കോ ഹൃദി വിദ്ധഃ ക്ഷതോ ഭൃശമ് .
വിവ്യഥേ ബലവാന്വീരഃ കശ്മലം പരമാപ സഃ 55.
തം വൈ കശ്മലിതം ദൃഷ്ട്വാ സാരഥിർനയകോവിദഃ .
അപോവാഹ രണാത്തസ്മാത്ക്രോശമാത്രം നരേംദ്രജമ് 56.
തതോ യോധാ രാജസൂനോഃ പ്രണഷ്ടാഃ പ്രപലായിതാഃ .
ഗത്വാ പുരീം സമാചഖ്യുഃ കശ്മലസ്ഥം നൃപാത്മജമ് 57.
പുഷ്കലോ ജയമാപ്യൈവം രണമൂർധനി ധർമവിത് .
ന പ്രഹർതും പുനഃ ശക്തോ രഘുനാഥവചഃ സ്മരൻ 58.
തതോ ദുംദുഭിനിർഘോഷോ ജയശബ്ദോ മഹാനഭൂത് .
സാധുസാധ്വിതി വാചശ്ച പ്രാവർതംത മനോഹരാഃ 59.

ഹർഷം പ്രാപ സ ശത്രുഘ്നോ ജയിനം വീക്ഷ്യ പുഷ്കലമ് .

പ്രശശംസ സുമത്യാദി മംത്രിഭിഃ പരിവാരിതഃ 60.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖംഡേ ശേഷവാത്സ്യായനസംവാദേ രാമാശ്വമേധേ പുഷ്കലവിജയോനാമ ചതുർവിംശതിതമോऽധ്യായഃ 24 .
